

LES VOOR EEN CONTROLE FREAK

Het is weer gelukt: de oogsten zijn binnen, er is eten genoeg en zoveel meer. Meer dan voldoende aanleiding om de Schepper te danken. Dat gaan we dan ook in de oogstdienst doen. Natuurlijk is er ook meer dan genoeg om ons zorgen over te maken. Hoe zal de toekomst van onze aarde eruit zien? Maar laten we niet te snel van het danken overstappen naar bezorgdheid.

We lezen in deze dienst een groeigelijkenis van Jezus, die de natuur als voorbeeld neemt. Er wordt gezaaid in vruchtbare aarde en vervolgens groeit het graan vanzelf. God zij dank! Elke gelijkenis heeft een punt waar het op aankomt. Het heeft er alles van weg, dat de 'luie' boer het zwaartepunt van deze gelijkenis is. Het gezaaide laat hij namelijk net zo makkelijk aan zijn lot over. Je zou boven de preek 'Welterusten!' kunnen zetten.

De gelijkenis van het zaad in de aarde is een actuele gelijkenis. Het voorbeeldverhaal wil controle freaks op een ander spoor zien te krijgen. Het zit in iedereen: uit onzekerheid de dingen onder controle willen houden. Die dwang kan echt te gek worden. Jezus laat ons door een andere bril kijken. Die van vertrouwen en loslaten!

Jongeren werken mee aan deze familiedienst. Het fluitensemble 'Fluitenkruid' verzorgt de muzikale medewerking. Hartelijk welkom Hermien Luth, José van Bezouw, Margot Blauwhof en Theo van Kessel! Een 'oogststuk' versiert de kerk. De fruitbakjes zijn als het goed is op zaterdag al door vrijwilligers bezorgd. Welkom iedereen!

Lezen: Marcus 4 : 26 - 33

'Hij slaapt en staat weer op, dag in dag uit, terwijl het zaad ontkiemt en opschiet, ook al weet hij niet hoe.'

Marcus 4 : 27

Controle freak

Het is bekend: een controle freak wil alle touwtjes zelf in handen houden. Hij of zij wil precies weten wat er gaande is. Waar, wanneer, met wie, waarom en welke andere w-vraag je nog kunt verzinnen. Alles wordt door de controle freak tot op de vierkante millimeter uitgedacht en tevoren geregeld. Alternatieve scenario's liggen klaar voor als het fout gaat. De vinger wordt voortdurend aan de pols gehouden. Alleen hij of zij weet hoe het moet. Altijd aan staan om de loop van de dingen te willen beheersen, anderen steeds maar nalopen of ze doen wat ze in jouw plan moeten doen, vreet energie en genereert stress. Je wordt soms gek van jezelf.

Het zit in ons allemaal om de controle te willen hebben. Onzekerheid is namelijk niet fijn. Maar je kunt overdrijven. Met het oog om hierin niet te ver door te slaan vertelde Jezus een groeigelijkenis. Erboven staat om de Bijbel in Gewone Taal: 'De groei van de nieuwe wereld van God'.

De pointe

Jezus vertelt zijn gelijkenissen natuurlijk vanaf een vissersboot. Hij is immers een visser van mensen. De betreffende gelijkenis of parabel neemt deze keer de natuur als voorbeeld. In dit soort voorbeeldverhalen van Jezus gaat het altijd om één punt waar het op aankomt. De pointe. Wat is in deze groeigelijkenis de wijsheid, die de hoorder ter harte zou moeten nemen? Het zwaartepunt ligt voor mijn gevoel bij de inactiviteit van de zaaier.

En Hij zei: 'Het is met het koninkrijk van God als met een mens die zaad uitstrooit op de aarde: hij slaapt en staat weer op, dag in dag uit, terwijl het zaad ontkiemt en opschiet, ook al weet hij niet hoe.' De zaaier blijkt op een gegeven moment een 'luie' boer, wat in dit geval geen slechte zaak is. Je kunt het zelfs wijs noemen. Ik bedoel

na het zaaien voert hij niets meer uit om het zaad te laten ontkiemen en groeien. Geen mest. Geen water. Hij kijkt de plantjes niet uit de grond. Jezus benadrukt dat het leven van de zaaier zijn rustige en normale loopt weer terugkrijgt na het zaaien. 's Morgens opstaan en 's avonds naar bed gaan, elke dag opnieuw. Jezus tekent een situatie zonder hectiek en activisme. En tijdens deze niet werkzaamheid ontkiemt het zaad en schieten de plantjes op. Het gaat vanzelf.

Geen zorgen

Jezus zegt daarbij: 'De boer weet niet hoe? Aan de onwetendheid van de boer worden allerlei mooie duidingen vastgeknoopt. De man had niet gestudeerd aan de Landbouw Universiteit Wageningen en verkeerde dus in volslagen onwetendheid over groeiprocessen in de natuur. Hoewel dat klopt, wil Jezus iets anders duidelijk maken. Andere uitleggers maken het spannend door over wat er zich onzichtbaar in de donkere grond afspeelt, te spreken als over een geheim, een mysterie, omdat het goddelijke nu eenmaal ongrijpbaar is. Dat is op zich waar. Maar dat is het ook niet wat Jezus wil zeggen.

Volgens mij zegt Hij, dat deze man geen controle freak is. In de zin dat hij niet piekert over hoe het onder de grond in zijn werk moet gaan. Hij hoeft het allemaal niet te weten. De groei naar de rijpe vrucht kan makkelijk zonder groeischema's, groentetuingidsen en ingrijpen in de natuur. Geen zorgen. Het loopt gewoon!

Angst

De boer ligt 's nachts gelukkig niet wakker en piekert zich het hoofd suf. Want dat is natuurlijk één van de oorzaken van controle dwang met betrekking tot alles waar wij tegenaan lopen of moeten organiseren. Angst. Angst is voeding voor de controle freak. Angst dat het niet goed zal komen. Angst om te falen. Angst dat anderen zullen vinden dat je het niet goed doet. Angst dat zaken uit de hand zullen lopen. Wie spastisch alles onder controle wil houden, verlamt. Je raakt snel geïrriteerd, gestrest, boos als het tegen zit. Het tegenover gestelde van angst is vertrouwen. En dat is het geheim van de boer waardoor hij zo ontspannen door het leven gaat. Hij kan los laten.

Vertrouwen

De boer in het voorbeeldverhaal laat de oogst helemaal over waar hij het ook aan over moet geven: de vruchtbaarheid van de grond. Deze ontspannen man staat voor de volgelingen van Jezus en zij moeten net als hun meester het slagen van hun missie overlaten aan God. Hij heeft echt de touwtjes in handen. Geloof dat nou maar!

Welterusten

Terwijl de boer bij wijze van spreken slaapt gebeurt het. In het verhaal over de storm op het meer lezen we dat Jezus slaapt. Tussen die twee verhalen zit een duidelijke link. Dit voorbeeldverhaal van Marcus over de storm op het meer met het schuitje, waarin ontmoedigde discipelen zitten, gaat, wordt algemeen aangenomen, over de kerk van het eerste uur, die het zwaar te verduren had. Alles zit tegen. 'Zal de kerk in de golven verdwijnen?' vraagt men zich bezorgd af. Herkenbare vraag. De evangelist vertelt over zijn vertrouwen in God.

'Er stak een hevige storm op en de golven beukten tegen de boot, zodat die vol water kwam te staan. Maar Jezus lag achter in de boot op een kussen nota bene te slapen. Ze maakten hem wakker en zeiden: 'Meester kan het niet schelen, dat we vergaan?' Hij zei tegen hen: 'Waarom hebben jullie zo weinig moed? 'Geloven jullie nog steeds niet?' Jezus, die ondanks de storm slaapt, is een prachtig beeld en voorbeeld van vertrouwen in God, die aan het werk was, is en zal blijven. Hij trekt uiteindelijk aan de touwtjes.

Geloven in je kind

In de zeventiger jaren stond er een boek op de lijst voor de Pabo met als titel: Terwijl de boer slaapt. De boer in de titel is een beeld voor de ouder, die zijn of haar kind christelijk opvoedt. Je kunt gespannen als een controle freak, dwingend, aan de gang gaan, bezorgd over een positieve uitkomst. De schrijver van 'Als de boer slaapt', Jan Nieuwehuis, heeft een lieveling spreekwoord. Die luidt als volgt: 'zij die geloven haasten niet'. Hij pleit voor een opvoeding, die vertrouwen heeft in de groeikrachten van het kind, in zijn eigen verlangen om goed te worden; die tijd geeft om mis te tasten, ervaringen op te doen en te leren. Op een gegeven moment, moet je je zoon of dochter loslaten, ook als zij andere wegen gaan, dan je als ouder graag zou willen zien. Je krijgt pas rust als je dat loslaten naast in vertrouwen in je kind, ook in vertrouwen op God voor elkaar krijgt. Dat laatste vooral ook.

De oogst

We gaan terug naar het begin van de groeiparabel van Jezus. Het is een verhaal over Gods nieuwe wereld. Zo vertaalt de Bijbel in Gewone Taal consequent, wat het Grieks van Jezus aanduidt als het Koninkrijk van God. Dat 'Gods nieuwe wereld' mag als vertaling van Koninkrijk van God een schot in de roos heten. Wat daar gaat de verkondiging van Jezus over: Gods nieuwe wereld. Dat is een wereld waarin God het voor het zeggen heeft, waar Hij met plezier naar kijkt. Een wereld waarin we allemaal echt gelukkig kunnen zijn.

Jezus heeft nooit een scherpe omschrijving gegeven van die nieuwe wereld, een wereld die uiteindelijk als een geschenk van God boven onze pet gaat. Hij vertelde er over in beelden, schilderijen, indrukken, vergelijkingen en parabels.

Hebben we er vertrouwen in, dat 'de nieuwe wereld een succes wordt? Zo gauw het graan het toelaat, kan er geoogst worden, vertelt Jezus. Die oogst die komt er. God staat garant voor de voltooiing van zijn Koninkrijk. Hij gelooft erin.

Wilt u al vast een voorproefje van Gods nieuwe wereld hier en nu weten? Hoe zag de wereld er 2000 jaar geleden uit als het gaat om onderwijs, medicijnen, zorg voor ouderen en allerlei andere zaken? In Jezus' tijd kon je bijvoorbeeld geen goed onderwijs of goede medische zorg krijgen, tenzij je rijk was. Het idee van onderwijs en medicijnen voor iedereen, is allereerst door christenen in de wereld gebracht. Er is met succes gezaaid.

In Jezus' tijd vond eigenlijk niemand, dat vergeving een goed idee was, of nederigheid, of – met uitzondering van de Joden – respect op seksueel gebied. Dat waren nieuwe ideeën en idealen, die nu toch breed in de samenleving te vinden zijn. De Engelse theoloog Thomas Wright heeft het over de vrucht van het evangelie als de verkondiging van het Koninkrijk als hij in een interview zegt:

'Deze wereld is door Jezus' komst radicaal veranderd, en verandert nog steeds. De vroege christenen geloofden allemaal, dat met Jezus' dood en opstanding het Koninkrijk van God met kracht gekomen was.'

